

TINERII JURISTI

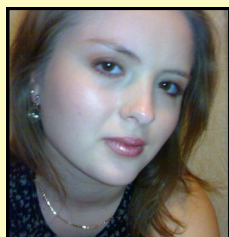

Nr. 2

“Dă-i copilului tot ce cere atunci când vrea el, așa vei face din el un om care aproape sigur nu va respecta legea când va fi mare” I. Edgard Hoover

EDITORIAL

Fiecare din noi merită o a doua șansă

de Tatiana Ursu

Emoții, temeri, nesiguranță, sentimente, contradicții, etc... Am auzit cu toții de ele și chiar le-am simțit. Unii își realizează gândurile, pentru alții, însă rămân doar visuri, idealuri care, poate, într-o bună zi vor fi atinse.

Dar, calea pînă la împlinirea acestor idealuri este diferită pentru fiecare individ în parte. Cineva alege calea mai lungă, iar alții - mai scurtă. Oare cît sîntem dispuși noi să cedăm și cîte sacrificii putem face pentru acel vis din copilărie sau pentru lucrul pe care l-am dorit dintotdeauna cu ardoare?!...

Mulți din noi aleg calea cea mai scurtă... O fi aceasta alegerea cea mai corectă?!... Înșelăciune, meschinării, furt, rănirea

semenilor noștri... Aceste fapte care, aparent triumfătoare, ne pun în fața legii și a răspunderii sociale. Fiecare conștientizează, mai devreme sau mai târziu, consecințele nefaste ale faptelor nesăbuite care pot distruge la rîndul lor viața altor persoane.

Cu toate acestea, orice persoană merită o a doua șansă, indiferent de greșeala pe care a făcut-o. Este nevoie de sprijinul întregii comunități, pentru ca individul care a greșit, să-și poată conștientiza fapta (acțiunea).

În acest număr ne

propunem să vorbim despre ce înseamnă a ierta din punct de vedere juridicește. Vom aborda tematica reintegrării în societate a adulților și a minorilor aflați în conflict cu legea prin intermediul medierii - o instituție relativ nouă implementată în sistemul de drept al

Republicii Moldova.

Este sau nu medierea o a doua șansă pentru cei care au “călcat strîmb” odată sau de mai multe ori? Cîte persoane au beneficiat din urma acestei instituții. Vă lăsăm pe Dvs. să aflați din paginile acestei ediții.

În această EDIȚIE:

POVEȘTEA MEDIERII A ÎNCEPUT LA INSTITUTUL DE REFORME PENALE
INTERVIU
CU CRISTINA BELDIGA, MEMBRU AL CONSILIULUI DE MEDIERE AL REPUBLICII MOLDOVA

PAGINA 2

COMPORTAMENTUL DELICVENT AL MINORULUI

PAGINA 4

REZULTATELE IMPLEMENTĂRII INSTITUȚIEI MEDIERII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

PAGINA 6

PARTICIPANȚII LA MEDIERE VORBESC
INTERVIU
CU BENEFICIARII MEDIERII: VICTIMILE ȘI FĂPTUITORII

PAGINA 7

TORTURA DE-A LUNGUL ISTORIEI

PAGINA 8

tinerijuristi@gmail.com

Povestea medierii a început la Institutul de Reforme Penale

A fost odată ca niciodată... Așa începe orice poveste. Așa a început și povestea medierii în cadrul centrelor-pilot ale IRP.

Ca în oricare altă poveste, există atât personaje negative - în persoana celor care au încălcat normele legale, cât și personaje pozitive - cei care au avut de suferit din urma fărădelegilor. Desigur, nu putem omite zănela bună, în cazul de față mediatorii care fac întotdeauna finalul poveștilor mai fericit.

Dar cum orice poveste este inspirată din realitate, vă vom prezenta în cele ce urmează una dintre persoanele care s-a implicat activ întru promovarea instituției medierii în Republica Moldova - Cristina Beldiga, coordonator în cadrul IRP și membru al Consiliului de Mediere al Republicii Moldova.

Într-un dialog deschis cu Tinerii Juriști, ea a relatat cum a început totul: lipsă de specialiști în domeniu, de materiale didactice, de spațiu necesar ședințelor de mediere, cât și prezența incertitudinii beneficiarilor vizați sau scepticismului organelor de drept vis-a-vis de această instituție.

Am mai aflat de la Cristina Beldiga care au fost

Foto: IRP

trăirile ei la primul proces de mediere la care a participat în calitate de mediator.

În continuare, vom mai afla dacă medierea s-a integrat cu succes în sistemul de drept al Republicii Moldova sau mai există unele carențe care necesită a fi soluționate.

Tinerii Juriști: Cum ați descrie evoluția instituției medierii în Republica Moldova?

Cristina Beldiga: Nu putem vorbi la moment despre o oarecare evoluție a procesului de mediere în Moldova. Medierea a fost implementată inițial în cadrul Institutului de Reforme Penale (IRP) începând cu anul 2003. IRP a pus primii piloni ai acestei instituții: a desfășurat activități de informare a colaboratorilor organelor de drept și a instituțiilor de drept, au fost instruiți mediatorii și au fost elaborate materiale necesare pentru dezvoltarea acestui proces: manuale pentru mediatorii, un cod deontologic, un curriculum până în anul 2006. Odată cu intrarea în vigoare a legii medierii au fost organizate cursuri de mediere la Institutul Național de Justiție. Până la moment au fost instruiți 60 de mediatorii, iar 57 dintre aceștia dețin

licență de mediator. Acest fapt denotă deja o evoluție.

Mai mult ca atât, în cadrul proiectelor-pilot au fost mediate peste 300 de cazuri pasibile de mediere.

T.J.: Care sunt beneficiile/importanța medierii?

C.B.: Beneficiile pentru fiecare parte implicată sunt diferite. Victima nu doar deține, dar și simte controlul în cadrul procesului de mediere. Aceasta află răspunsurile la toate întrebările pe care le are, discută atîta timp cît dorește cu făptuitorul aspecte ale confruntării. Victima, oricînd poate să părăsească procesul de mediere și nu este neapărat ca aceasta să ajungă la un acord de împăcare cu făptuitorul. Însă, participînd la un proces de mediere, atîta victima, cît și cealaltă parte a conflictului va economisi resurse financiare, timp,

va fi scutit de emoții negative dintr-un proces de judecată. Ea, este pusă la curent de către mediator asupra etapei la care se află, stabilesc împreună numărul de ședințe, totodată are posibilitatea de a stabili cu făptuitorul recuperarea prejudiciului și alte cheltuieli suplimentare. Dacă comparăm cu procesul de judecare a cauzei, victima are mai mult un rol pasiv, soluția fiind dată la final de către judecător fără a ține cont de părerea, emoțiile, trăirile acesteia. Pedepsa fiind aplicată conform unui standart de rigori stabilite în lege, iar de multe ori acesteia nici prejudiciul nu i se recuperează.

Dacă privim din perspectiva infractorului, atunci acesta are posibilitatea să discute cu victima și îi poate restitui prejudiciul pricinuit, ameliorîndu-și astfel situația în propriul său dosar. Un beneficiu

major este încetarea urmăririi penale și a dosarului în urma încheierii acordului de împăcare cu victima.

Pentru societate în ansamblu, putem menționa faptul că medierea restabilește un echilibru social, iar membrii comunității se vor simți în siguranță de la rezolvarea conflictului. În rezultatul proceselor de mediere, au de câștigat și organele de drept. Astfel, în instanțe vor rămâne doar dosarele cele mai complicate, care necesită mai mult timp și resurse financiare alocate din bugetul de stat.

În urma proceselor de mediere au de câștigat și organele de drept. Astfel, în instanțe vor rămâne doar dosarele cele mai complicate, care necesită suplimentar timp și resurse financiare alocate din bugetul de stat.

T.J.: Cît de bine este promovată procesul de mediere pentru publicul larg?

C.B.: IRP a implementat această instituție începînd cu anul 2003 și paralel cu aceasta a desfășurat activități de informare în presa scrisă și audiovizuală. Au fost editate manuale și broșuri despre tot ceea ce implică procesul de mediere, iar doi ani consecutiv am sărbătorit Ziua soluționării conflictului în cadrul căreia am distribuit materiale informative.

T.J.: Cine ar trebui să informeze victima/făptuitorul despre mediere?

C.B.: Acestea trebuiesc informate nemijlocit de persoanele care activează în domeniu: ofițerul de urmărire penală și procurorul. Însă, nu este exclus ca victima sau infractorul să solicite de sine stătător un mediator. Aceștia, în calitate de membri ai comunității, ar trebui să cunoască despre instituția medierii înainte de a ajunge în rol de victimă sau infractor. Se

prezumă deci, că societatea civilă prin intermediul ONG-ilor, mass-media, instituțiilor de stat ar trebui să aducă la cunoștința populației despre existența acestei instituții.

T.J.: Ce pondere are un mediator, comparativ cu un judecător în soluționarea unui conflict?

C.B.: În soluționarea oricărui conflict, judecătorul - figura centrală a procesului de judecată, supraveghează desfășurarea normală a procesului, și pronunță soluția, menționează în ce măsură fiecare parte implicată în conflict este vinovată, mărimea prejudiciului și modul de recuperare

„În cazul mediatorului, putem afirma că acesta nu are puterea de decizie a judecătorului, fiindcă în procesul de soluționare a conflictului sunt implicate activ ambele părți: victima și făptuitorul”.

a acestuia, cît și un șir de alte măsuri procesuale.

Mediatorul facilitează doar procesul de găsire a unei soluții de comun acord de către părți, el fiind doar un intermediar, și nu cel care pronunță decizia ca în cazul judecătorului.

T.J.: Cum apreciați prestația mediatorilor din țara noastră?

C.B.: La moment, IRP desfășoară un studiu de ceretare în rîndul persoanelor implicate în procesele de mediere organizate de centrele noastre pilot în perioada 2005-2008. Paralel evaluăm reușitele mediatorilor în cauză. Beneficiarii noștri au fost atît victimele, cît și făptuitorii, mediatorii fiind persoane delegate

din cadrul IRP. În urma acestui studiu vom putea aprecia cu certitudine capacitatea de muncă a mediatorilor implicați. Consider că aceasta va fi cea mai obiectivă apreciere. În rest, pot să afirm că toți mediatorii au avut instruirea necesară pentru a putea face față diferitor situații.

Pot afirma, cu certitudine, că și mediatorii instruiți la Institutul Național de Justiție vor putea desfășura ședințele de mediere la un nivel înalt.

T.J.: Cîte cazuri au fost mediate cu succes pînă acum în Republica Moldova?

C.B.: În perioada 2005 - 2008 în cadrul centrelor-pilot ale IRP au fost mediate circa 300 de cauze penale, iar 76 dintre ele s-a soldat cu încheierea unui acord de împăcare.

T.J.: La final, ați putea să ne împărtășiți din trăirile primei ședințe de mediere în calitate de mediator?

C.B.: La prima ședință eram foarte implicată emoțional, ținînd cont și de complexitatea cazului: două minore erau acuzate de furt într-un cămin. Mă simțeam foarte responsabilă de atingerea unui rezultat satisfăcător. Totodată aveam o oarecare curiozitate, și anume, de a cunoaște oamenii, felul lor de a reacționa în situații dificile etc... Însă, de fiecare dată mă detașam de emoții. Dacă aș fi demonstrat compasiune față de o parte, aș fi dat dovadă de imparțialitate - ceea ce ar fi dus la eșecul ședinței de mediere.

T.J.: Vă mulțumesc mult pentru timpul acordat.

Consemnat: Tatiana Ursu

Comportamentul delicvent al minorului

de Iulia Buravenco

Pentru prima dată noțiunea de "delincent juvenil" a fost definită oficial la cel de al VI-lea Congres al Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Tratatul Delincvenților (1980), ca fiind produsul unei categorii a sistemului penal, care nu corespunde naturii sau stilului de viață a individului.

Astfel, comportamentul delincent este o conduită deviantă, iar delincvența juvenilă în ansamblu – o totalitate a conduitelor minorilor ce contravine normelor general acceptate și a valorilor ocrotite de legea penală.

În același timp, sensul sociologic este cu totul diferit - delincvența juvenilă fiind asociată cu o inadaptare socială sau o tulburare comportamentală.

În sens etimologic, noțiunea de delincent provine de la latinescul delinquo, ceea ce semnifică - a greși neintenționat sau a omite un anumit comportament.

Caracterul penal al faptelor minorului este diferit. Dacă minorul a comis o faptă interzisă de legea penală, el nu este tras la răspundere penală în toate cazurile, în primul rând fiind decisive prevederile art. 21 al Codului Penal al Republicii Moldova care stabilesc anumite limite de vîrstă, inclusiv toate categoriile de infracțiuni în care minorul va răspunde penal la vîrsta incipientă de 14 ani, prezența discernămîntului fiind una relativă.

Comportamentul minorului, nu poate fi astfel egalat cu cel al adultului, mai ales sub aspectul conștientizării. Deseori motivele

comiterii infracțiunilor fiind interesul, riscul, necesitatea (în cazul copiilor străzii), determinarea de către adulți etc.

Din aceste considerente, sub aspect juridic, nu este suficient de a

stabilii gradul de vinovăție a minorului, ci trebuie coroborate mai multe circumstanțe cum ar fi:

gradul de maturitate, nivelul de dezvoltare intelectuală, percepția normei penale de către minor, nivelul

deoarece devianța minorului este determinată de factori biogeni, cum ar fi leziuni cerebrale, traumatisme și de factori sociogeni, în special latura afectivă determinată de o traumă sau tulburare psihologică.

“Comportamentul minorului nu poate fi egalat cu cel al adultului, mai ales sub aspectul conștientizării”.

Consider absolut necesară reabilitarea, resocializarea și reeducarea minorului cu comportament delincent, prin aplicarea unor sancțiuni minime, dar și specifice (încredințarea minorului spre supraveghere părinților, plasarea

Foto: IRP

conștientizării faptelor și a consecințelor rezultante.

Sub aspect psihologic, caracterul delincent al minorului poate fi condiționat și de „criza adolescentină” care poate duce la manifestarea unui comportament deviant, însă considerat normal de către minor. În analiza comportamentului delincent al minorului este necesar de a stabili particularitățile biologice, psihologice ale perioadei adolescenței sau copilăriei,

minorului într-o instituție specială de învățămînt etc.). Desigur că și în acest caz există minori cu un pronunțat caracter criminal, care săvîrșesc acte antisociale în repetate rînduri, comportamentul său fiind caracterizat prin violență, isterie, furturi, jafuri, consum de droguri sau băuturi alcoolice, utilizarea armelor etc. Însă, conform statisticii, aceste categorii de minori reprezintă 3 - 10%, în dependență de regiune, preponderent fiind băieți.

“Este absolut necesară elaborarea unor strategii viabile de combatere a fenomenului infracțional în rândul minorilor”.

Specialiștii în domeniu evidențiază trei factori care generează comportamentul antisocial, și anume:

- mediul de formare a personalității;
- personalitatea delincventă;
- situațiile ce favorizează trecerea la actul antisocial.

Mediul de formare a personalității este unul diferit, anormal, care condiționează un comportament agresiv. Astfel, există mai mulți factori care duc la apariția și dezvoltarea posterioară a agresivității, după E. Durkheim fiind definiți ca o stare de anomie macrosocială, microsocală (la nivel de familie) și instituțională.

Desigur că un factor determinant în acest sens este cel familial, și anume lipsa grijii părintești, lipsa afectivității materne, conflictele între membrii familiei, comportamentul violent al membrilor familiei, abuzul de alcool sau droguri de către părinți etc.

Nu mai puțin importantă este și personalitatea delincventă a minorului, adică o totalitate de caracteristici personale ale acestuia,

ce poate fi compusă din prezența unor valori negative de personalitate cum ar fi insensibilitatea, impulsivitatea, predispunerea la violență.

Unul dintre factorii decisivi ai comportamentului delincvent este – situația potrivită pentru comiterea infracțiunii, aceasta ar putea reduce la consumul de substanțe narcotice sau alcool, mediul în care se află persoana la un moment dat, intoleranța la frustrații, incapacitatea de stăpânire afectivă etc.

Avînd în vedere faptul că delincvența juvenilă este una dintre problemele majore ale societății la etapa actuală, este absolut necesară elaborarea unor strategii viabile de combatere a fenomenului infracțional în rândul minorilor. La fel de necesară este și elaborarea metodologiei funcționabile de resocializare și reeducare a minorului aflat în conflict cu legea.

În concluzie pot menționa faptul că

“Orice societate își creează propriii infractori și facilitează dezvoltarea posterioară a acestora ca atare”.

comportamentul delincvent al minorului este rezultatul unui cumul de factori sociali, mediu în care se află minorul, în special familia sau grupul din care face parte, nivelul de dezvoltare a societății, nivelul de asigurare materială, etc., căci orice societate își creează propriii infractori și facilitează dezvoltarea posterioară a acestora ca atare.

“Fiecare copil pe care-l instruim este un om pe care-l câștigăm”.

V. Hugo

“Cînd nu suntem copii, suntem deja morți”.

C. Brîncuși

“Copilul trebuie privit cu respect, crescut cu iubire și apoi lăsat în libertate”.

R. Steiner

“Copilăria este inima tuturor vîrstelor”.

L. Blaga

“Un copil poate oricînd să-l învețe pe un matur trei lucruri: cum să fie mulțumit fără motiv, cum să nu stea locului niciodată, cum să ceară cu insistență ceea ce-și dorește”.

P. Coelho

“Copiii învață bunătatea de la natură, iar răutatea de la oameni”.

N. Iorga

“Cine are bani dar n-are copii, nu este bogat. Cine are copii dar n-are bani, nu este sărac”.

Proverb chinezesc

“Copiii găsesc de toate în nimic, în timp ce adulții găsesc nimicul în toate”.

G. Leopardi

“Copilul nu se naște pentru societate, deși societate pune stăpînire pe el”.

E. Ionescu

“Educația copiilor trebuie să înceapă prin perfecționarea sau reeducarea educatorilor”.

D. Popescu

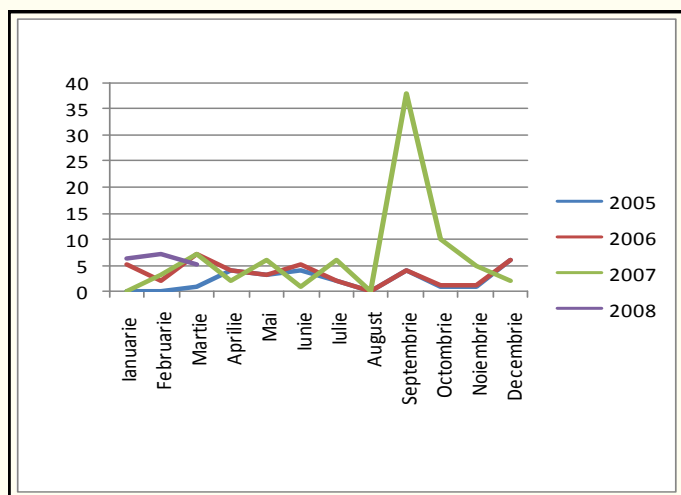
Foto: IRP

Rezultatele implementării instituției medierii în Republica Moldova

SONDAJ

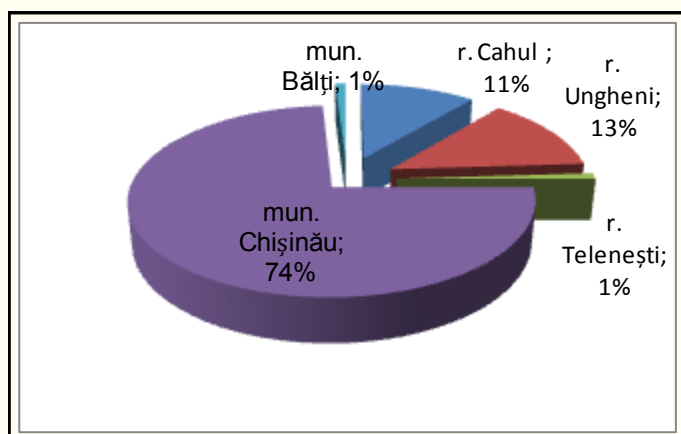
Primele activități practice în domeniul medierii în cauze penale au fost inițiate în februarie 2005, odată cu crearea Centrului de Mediere în cadrul Institutului de Reforme Penale. Experiența obținută în rezultatul desfășurării activităților de pilotare a instituției medierii în cauze penale au favorizat extinderea activităților de pilotare a medierii în regiunile: Ungheni, Cahul, Fălești, mun. Bălți și Telenești.

În perioada 2005-2008 către sectoarele de pilotare ale serviciului de mediere au fost referite 254 cauze penale, dintre care au fost preluate 232 cazuri și în 224 de cazuri au fost organizate ședințe de mediere. În tabelul de mai jos este prezentată analiza comparativă a cauz-

rilor mediate.

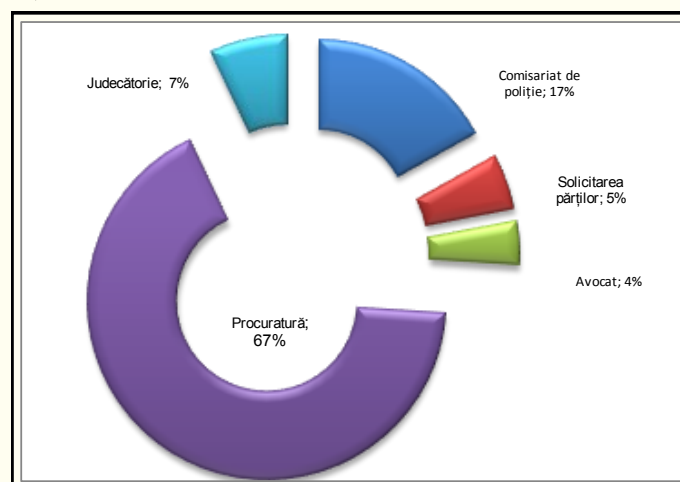
Distribuția cazurilor mediate pe sectoare de pilotare este prezentată în graficul de mai jos. Aceasta s-a modificat în rezultatul intensificării activităților de informare atât a colaboratorilor organelor de drept, cât și a popula-

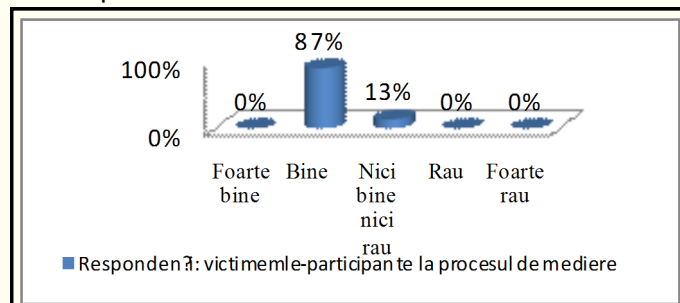
ției privind instituția medierii și beneficiile soluționării conflictului prin mediere.

Principalul solicitant al serviciului de mediere este

Procuratura, 69% dintre cazurile mediate au parvenit de la această instituție. 5% dintre cazurile mediate au parvenit de la făptuitori. Acest lucru ne vorbește despre faptul că instituția medierii răspunde necesităților persoanelor implicate într-un conflict penal. Numărul solicitărilor parvenite de la făptuitori ar putea crește în cazul în care vor fi desfășurate mai multe activități de informare a opiniei publice privind formele alternative de soluționare a conflictelor.

La întrebarea „Cum vă simțiți după procesul de mediere?”, 93% dintre victimele chestionate au răspuns că se simt „foarte bine” după procesul de mediere. Este important de menționat că doar 80% dintre victimele respondente participante la procesul de mediere au semnat acordul de împăcare. Rezultatul dat poate fi justificat că prin faptul că în cadrul ședinței de mediere victimele nu sunt interesate doar de posibilitatea de a-și restitui paguba materială, ci și de posibilitatea de a-și exprima emoțiile, de a primi răspuns la întrebările pe care le pun.

Analizând comparativ răspunsurile făptuitorilor la aceeași întrebare, poate fi observat că 0% dintre cei chestionați se simt „foarte bine” după ședința de mediere și 87% dintre ei se simt „bine” după ședința de mediere. Aceste răspunsuri ar putea fi rezultatul faptului că toată discuția în cadrul ședinței este axată pe

(Continuare în pag. 7)

Participanții la mediere vorbesc

Pentru a pătrunde în miezul unei probleme, este necesar de a participa nemijlocit la rezolvarea acesteia. Atunci când ne-am pregătit pentru interviu la tema medierii, pe lângă documentarea necesară despre aceasta, am considerat că pentru a înțelege acest proces ar fi util să discutăm cu persoanele nemijlocit implicate – victimele și făptuitorii. În cele ce urmează vă vom oferi câteva opinii ale beneficiarilor ședințelor de mediere organizate de centrele-pilot ale IRP.

”Medierea a însemnat o șansă în plus pentru noi. Am evitat astfel o confruntare cu organele justiției. În cadrul ședințelor de mediere am avut parte atât de înțelegere, cât și de o instruire educativă. Am înțeles unde am greșit și sper ca în viitor să nu mai ajung într-o asemenea situație. Familia m-a sprijinit enorm și nu am avut nici un dubiu de a participa în cadrul ședințelor de mediere, mai mult ca atât, aș recomanda și altor persoane care se află în conflict cu legea să apeleze la această instituție.”

Făptuitor, 55 ani

”Mi-a fost foarte greu când am aflat că propriul meu copilul a furat. Sunt o femeie casnică și nu știam atunci la cine pot să apelez și cum să mă comport într-o asemenea situație. Am fost apelată de un mediator din cadrul IRP și mi s-a explicat care sunt beneficiile participării la mediere. Am acceptat îndată, știind că o fac pentru binele copilului meu.

Reprezentant legal, 28 ani

”Nu știam în acel moment de existența acestei instituții. Dosarul nostru a fost preluat de la procuratură de un mediator din cadrul IRP. Inițial a fost dificil să ne întâlnim față în față cu făptuitorii, mai ales că aceștia nu-și recunoșteau vina, iar între noi existau și relații de ostilitate. Mediatorul, însă a reușit să ne aducă o speranță, prezentându-ne soluțiile ce satisfăceau atât din punct de vedere a economisirii timpului, banilor, cât și recuperarea pagubelor materiale. Nu eram dispus atunci să vizitez instanțele de judecată, ținând cont și de faptul că băiatul meu se afla în spital.

Medierea m-a ajutat la iertarea făptașului și astfel mi-am regăsit acel echilibru interior, recăpătându-mi încrederea în justiție. Poate, aceasta este datorită mediatorului în mare parte, care pe lângă faptul că a fost insistent, a folosit și un limbaj accesibil care a ajutat la găsirea unui numitor comun cu făptuitorul”.

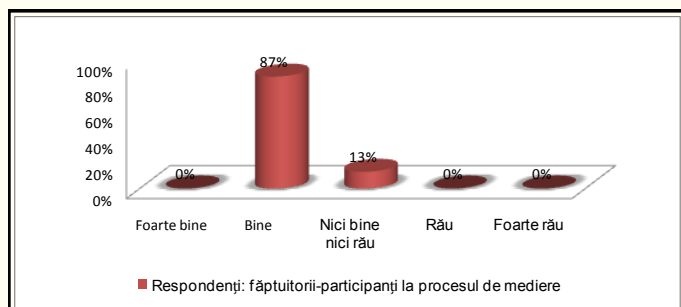
Victimă, 40 de ani

(Continuare din pag. 6)

Rezultatele implementării instituției medierii în Republica Moldova

infracțiune/conflictul apărut între făptuitor și victimă. Tot în cadrul ședinței victima își exprimă emoțiile, trăirile și

modul în care i-a fost afectată viața de către infracțiune. Acest aspect al ședinței de mediere are o încărcătură emoțională puternică și un caracter moralizator pentru făptuitor, mai cu seamă când acesta este minor și la procesul de mediere participă și părinții acestuia.

Astfel, ajungem la concluzia că medierea are un caracter de prevenire a comportamentului infracțional.

La întrebarea „Ce ne puteți recomanda pentru îmbunătățirea activităților de mediere?”, respondenții au propus:

- Procesul de mediere să fie inițiat imediat după intentarea dosarului, iar mediatorii să activeze în cadrul sectoarelor de poliție;

- Informarea populației privind instituția medierii.

Sursa: Alternative la detenție. Chișinău, 2009.

Tortura este cea mai gravă formă de atentare la integritatea fizică sau psihică a persoanei, consecințele căreia reprezintă o traumă psihologică pe durata întregii vieți. Astăzi, luptăm contra acesteia prin diferite metode. ONG-uri din lumea întreagă încearcă să activeze mișcarea de combatere a torturii, să monitorizeze activitatea organelor de drept și să ajute persoanele care au fost supuse torturii. A fost oare tot timpul așa?

Este bine cunoscut faptul că tortura, ca formă de maltratare, a apărut încă din timpuri străvechi, făcând parte din sistemele de drept ale statelor. În antichitate existau două forme principale de torturii:

- moartea prin tortură ca pedeapsă (crucificarea, împrôșcarea cu pietre pînă la moarte etc.)
- folosirea torturii la urmărirea penală ca metodă de interogare.

În Roma Antică, pînă în secolul II e.n., tortura era aplicată doar sclavilor. Ulterior, aceasta a fost practică și față de membrii altor clase sociale. Mărturia unui sclav era admisibilă ca probă în proces doar dacă era obținută prin tortură în virtutea unei prezumții conform căreia sclavii nu puteau fi crezuți dacă spuneau adevărul în mod voluntar.

Tortura era aplicată în Lumea Antică pe larg în toate statele și sistemele de drept existente. Aplicarea torturii era motivată ca necesară și utilă pentru a asigura respectarea legii. Curțile de Justiție medievale și renaștentiste utilizau tortura în dependență de infracțiunea comisă și statutul acuzatului. Tortura era considerată un mijloc legal de a obține mărturii, numele complicilor și alte informații, circumstanțe ale infracțiunii.

Deseori, inculpații condamnați la moarte erau torturați în prealabilul execuției pentru ai forța să spună numele complicilor.

Tortura este asimilată adesea cu inchiziția medievală, care a folosit mijloace de tortură începînd cu 1252 pînă la emiterea edictului papal din 1816 care a interzis folosirea torturii. În perioada inchiziției, ordinele religioase Dominican și lezuit au supus torturii sute de mii de oameni în scopul luptei cu vrajitoria și necredincioșii. Aceste ordine dețineau cele mai performante mașinării de tortură și chiar editau periodic cărți în diverse metode de tortură (un exemplu clasic în acest sens ar fi *Malleus Maleficarum*, publicată în 1487 de Heinrich Kramer și James Sprenger). Tortura era aplicată atît în secret cît și în mod public.

Către începutul secolului XVII apar primele proteste împotriva torturii de cultura și știința (de exemplu Anton Praetorius 1613) ulterior acest fenomen ia mulți juriști încep să lucreze lor contra acest sens pe Johann Graefe („Reforma Tribunală” 1624), Cesare Beccaria („Eseu despre crime și pedepse” publicat în 1764) afirma că tortura pedepsea nevinovați și nu este necesară pentru dovedirea vinovăției. Interpretarea acțiunilor de tortură a luat o altă întorsătură, chiar dacă ea mai rămînea a fi o formă perfect legală de interogare. Probele obținute cu aplicarea acesteia erau considerate ca probe imperfecte deci, ele nu puteau sta la baza învinuirii fără a fi susținute de alte probe mai veridice. A fost nevoie de mai bine de 150 de ani ca interzicerea torturii să obțină un caracter universal, iar aplicarea ei să fie interzisă și de facto nu doar de jure.

ECHIPA DE REDACȚIE

Redactor-șef:
Tatiana Ursu

Redactori:
Daniela Groza
Iulia Buravenco
Sergiu Găină
Tatiana Solonari

IRP
Institutul de Reforme Penale

Opiniile expuse în prezenta publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Institutului de Reforme Penale

Adresa noastră:

Republica Moldova
MD-2009 Chișinău,
str. Lomonosov 33
Tel.: (+373 22) 722 445
fax.: (+373 22) 722 545
E-mail: tinerijuristi@gmail.com

www.irp.md